

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljeni pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglaš

se plačuje od četverostolpne peti vrste po 14 vin. za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških tiskarnah.

St. 96.

V Gorici, v soboto dne 30. novembra 1912.

Leto XIII.

Shod v Kobaridu.

(Konec.)

Ceste.

Deželni zbor podpira po svoji moči tudi gradbo in popravo potrebnih cest. V naši deželi se je za ceste že marsikaj storilo. V nekaterih krajih gre stvar hitro izpod rok, v drugih počasnejše. Če cesta služi vojaškim namenom, gre stvar jako hitro, drugače pa ne tako. To pričajo ceste ob državni meji in drugod. Ko mislite na zgradbo kake nove ceste, potrkajte najprej pri vojaških krogih in skušajte jih pridobiti za svoje namene. Če oni spoznajo, da bi bila zgradba njim koristna, bodite brez skrbi, cesta se bo gotovo gradila. Trkati in prositi je treba tudi drugod. Trkati in trkati je treba. Nadležnim je treba biti. (Odobranje.) S samim mrmranjem po gostilnah in s čepenjem doma se pa nikamor ne pride.

Že 30 let se misli na zgradbo ceste iz Bovca do Soče in od Soče do Trente, a do izvršitve drugega dela ni še prišlo. Začasa ministerskega predsednika barona Becka se je sklenila pomožna akcija za našo deželo. V to pomožno akcijo se je sprejela tudi zgradba ceste iz Soče v Trento. Ondašnje siromašno ljudstvo je hotelo to cesto spraviti na prva mesta, a v Trstu so to odklonili. Kajpada, Trenta začenja z začetno črko T, zato pride na vrsto šele l. 1920. Siromašnost in potreba ljudstva se ni jemala v poštev.

Imamo druge ceste, ki so se zgradile ali pa se grade. Tako cesta od Sv. Lucije do vrh Vrat pri Čepovanu. V enem letu se je zgradila brez deželne podpore. Govorilo se je že pred 20 leti o cesti iz Kanala skoz Avče do Sv. Lucije in naprej do Tolmina, Kamna in kobarškega mosta pri Ladrili. Ker je ta cesta zgrajena samo do Avč, ne pa tudi do Sv. Lucije, zato se najbrže ne popravlja do Tolmina, Kamna in naprej. Zato se ne gradi most čez Sočo na Kamnem, čeravno nima cesta z mostom nič opraviti. Vse je bilo že davno sklenjeno, načrti narejeni in potrjeni. Vlada in dežela ste bili v tem popolnoma edini, da je most potreben. Potrošek je proračunjen na 450.000 K; a vlada stavi v vsakoletni državni proračun le po 25.000 K za zgradbo tega mosta. To je premalo. V Zagreju, kjer se gradi most čez Sočo, bo stal ta 750.000 K. V treh letnih obdobjih je bila cela ta velika svota pokrita in most se gradi. Vlada ima premalo dobre volje za Kamno, ker vojaštvo ne pritiska. A most je potreben za ljudstvo, in sicer neobhodno potreben, če tudi vojaki izhajajo brez njega. Blaginja, zdravje in gospodarski oziri ljudstva zahtevajo ta most.

Ko se je delal načrt za železnico od Sv. Lucije do Kobarida, so namenili inženjerji most za železnico prav na tistem mestu, kjer bi se imel graditi pri Kamnem most za cesto. Nastal je nekak razpor med železniško upravo in med upravo državnih cest. Po dolgem prerekanju so izrekli, da ne gre, da bi se napravil eden most, ki bi služil vozovom in pa železnici. — Sedaj pa je nastalo vprašanje, kdo naj se umakne, ali železniška ali pa cestna uprava. In ta spor še danes ni rešen. To je tudi med drugim vzrok, da se most na Kamnem še ni začel graditi. Gledé držav-

ljudski želji in potrebi. Trkati in trkati bo treba. (Odobranje.)

Železnice.

Železnica od Sv. Lucije do Kobarida (in še dalje do Bovca — klici) se sicer še ne gradi, a stvar ne stoji slabo. Vlada ni prinesla že tri leta nobenega načrta za lokalne železnice v državni zbor. Ko jih prinese, jih bo cel koš, ker vsaka stranka zahteva svoje železnice. Zato se vlada obotavlja z njimi na dan. Obečani imamo od vlade obilno, a denarij, ne vidimo še. — Tudi zgradba drugih železnic je skoraj zagotovljena, tako n. pr. one od Sv. Lucije do Idrije in Škofje Loke in drugih.

Vodovodi.

Vlada in dežela podpirata radi zgradbo vodovodov. Pri tem se godi enako, kakor pri zgradbi cest, železnic itd. Če se vojaška oblast izreče za kako podjetje, je kmalu napravljeno. Tako je sedaj n. pr. na Krasu. Namerava se preskrbeti celi Kras z dobro pitno vodo. Pa tudi oziri na živino in ljudstvo nagibajo državo in deželo, da radi po svoji moči pospešujeta taka podjetja. To pa daje zopet ljudstvu pogum in veselje, da napne vse svoje moči, da prisrbi sebi in živini zadostne zdrave vode.

Poslanci se bomo trudili, kakor dosedaj, tudi naprej za svoje volilce in jim skušali pridobiti podpor, kolikor bo v naših močeh. (Odobranje.)

Kaj bo z deželnim zborom?

Nato je g. govornik pojasnil navzočim razmere v goriškem deželnem zboru in nastopanje raznih strank. Razložil je, kako so hoteli pred štirimi leti združeni nasprotniki, slovenski in laški, iztisniti našo stranko iz deželnega odbora; a so se naši poslanci temu z vso silo uprli in so obstruirali. Prišel je razpust deželnega zbora in pri novih volitvah se nam je posrečilo dobiti 9 mandatov, slovenski nasprotniki pa so prišli v deželni zbor s petimi poslanci. — Med temi petimi nasprotniki je bil tudi mož, o katerem smo sodili, da ž njim je vsako mirno skupno delo izključeno. Zato pa njegova izvolitev ni bila potrjena, dasi je bila pravilna, kakor se je bilo že prej zgodilo enemu naših mož, ne da bi se bila visoka vlada radi tega količkaj ganila.

Sedaj pa je nastal oženj v strelhi. Vlada je zaključila deželni zbor 8. okt. 1910 ter zabranila mu vsaktero nadaljnje delovanje do meseca januarja 1912, ko je bil zopet sklican. Kakor v januarju in februarju leta 1910, tako je deželni zbor, oziroma njegova večina, tudi v januarju in februarju leta 1912 prav pridno deloval, sklepal postave, delil podpore ter vršil svojo važno nalogo v gospodarskem življenju goriške grofije. Pri zadnjem zasedanju se slovenski naprednjaki niso udeleževali sej, italijanska manjšina je pa celo odložila svoje mandate.

In kaj bo sedaj? Italijanska manjšina zahteva, naj se deželni zbor razpusti, večina pa, ki je sklepčna brez manjšine, je proti razpustitvi. Italijanska manjšina pravi, da če vlada razpiše dopolnilne volitve, se teh ne udeleži. Če vlada skliče deželni zbor, pa ne smejo v zbornico. Torej kaj bo? Vlada želi, da bi odstopivši italijanski poslanci prišli snet v deželni zbor, a ti so izjavili, da

razpust deželnega zbora pa ni pravega vzroka! Kaj tedaj?

Zdi se, da bo sklican deželni zbor ob koncu leta. Ali bo ostal dolgo ali le malo časa skupaj, se ne ve. Če bo deželni zbor deloval, bomo poslanci S. L. S. kakor doslej stali na delu za svoje volilce.

S tem sem s svojim poročilom na koncu. (Živio klici in odobranje.)

Predsednik se je zahvalil g. poslancu za lepo poročilo ter dal besedo preč. g. I. Štolfi, vikarju na Trnovem pri Kobaridu, ki je govoril

o potrebah okraja in o zahtevah slovenskega ljudstva.

Najprej se je zahvalil g. državnemu poslancu, da je prišel med volilce, ter rekel med drugim:

Pozdravljamo z veseljem važen korak, ko so si Slovenci in Hrvati podali roko, da tako skupno bojujejo boj za pravice, ki pritičejo Slovincem in Hrvatom. (Odobranje.)

Zahtevamo trializem. Ustanovi naj se za jugoslovanske dežele s Hrvaško nov parlament. Če imajo Ogrri svoj parlament, ga lahko imamo tudi mi Jugoslovani. En parlament naj bo na Dunaju, eden v Budimpešti in eden v kakem mestu na jugu. Na jug morajo biti naše misli obrnjene. (Odobranje.)

Pozdravljamo z veseljem zmago naših slovanskih krščanskih bratov na Balkanu proti Turčinu in želimo, da bi se naši slovanski pravoslavni bratje na Balkanu združili z našo katoliško cerkvijo. (Odobranje.)

Za deželni zbor naj se uvede splošna, tajna in enaka volilna pravica. Kakor za državni zbor. (Odobranje.)

Skrbeti treba tudi za delavca in kmeta. Tudi delavec in kmet ne smeta biti zavržena. Prosimo našega državnega poslanca, naj bi se tudi on zavzel za starostno zavarovanje delavcev in kmetov. (Odobranje.)

Potem pa: Z regulacijo Soče in njenih pritokov naj se koj prične in sicer v naših hribih in gospodom pri vladi je treba povedati, da Soča teče iz Trente v morje in ne iz morja proti Trenti. — Omenja, da ga je politična oblast v Tolminu preganjala, ker dela razne prošnje in pritožbe na oblastva, ki so ljudstvu v korist. O kozjereji je rekel: Dajte ljudem jesti — in ljudje radi puste kozjereje. (Odobranje.) — Ker se vrste slabe letine druga za drugo, naj vlada skrbi, da bodo ljudje kaj zaslužili pri javnih delih. Električna podjetja naj vlada podpira itd.

Govor č. g. Štolfe je bil zanimiv in ljudje so g. govorniku pritrjevali na glas.

Upravna Soče.

Spet je povzel besedo veleč. g. dr. Gregorčič ter pojasnil zadevo o regulaciji Soče. Rekel je: Spočetka se je mislilo le na regulacijo spodnjega toka Soče. Bilo je takorekoč že vse sklenjeno. Proti temu pa smo slovenski zastopniki nastopili in zahtevali, da se mora Soča regulirati tudi v gornjem delu, da se morajo regulirati vsi Sočini pritoki in tudi Vipava. — Zaradi našega odločnega nastopa, ki je tudi imel vspeh, pa smo bili slovenski zastopniki napadeni od časopisja furlanske „Ljudske Stranke“, češ, da smo zakrivali mi, da se ni začelo že poprej z regulacijo Soče v spodnjem delu. — Taki so naši liubi

risti slovenskega ljudstva, smo bili zato poglajeni. (Vskliki ogorčenja.) Nastopu slovenskih poslancev se je zahvaliti, da v komisiji, sestavljeni iz zastopnikov raznih ministerstev in deželnega odbora, ki vodi uravnavo Soče in hudournikov, je mesto tudi za slovenskega deželnega odbornika, zastopnika slovenske strani v deželi. Tudi tej zahtevi so se upirali pristaši ital. ljudske stranke, ki se ravno radi postavljajo za izgled raznih čednosti.

Zatem je govoril g. L. Lukežič iz Gorice

o krivicah,

ki se gode Slovincem od strani vlade. Rekel je med drugim: Z žalostjo smo slišali iz ust našega državnega poslanca, s kako težavo dosežajo naši poslanci od vlade razne podpore. Vlada nam ni naklonjena. Za vse drugo ima denar, za Slovence in za Jugoslovane pa le redko. Ljudstvu naj da vlada kruha. (Odobranje.)

Mi tukaj smo na meji. Vsaka država pa gleda, da ima ob meji zadovoljno ljudstvo, da skrbi za nje. Pri nas pa se ne dela tako. Pri nas se dela ravno nasprotno. V zahvalo za to, da so naši fantje izkrvaveli za Avstrijo in rešili njeno čast tam doli v Italiji in v Bosni, nas zapostavljajo.

Kako skrbi vlada za nas Slovence, kaže v najlepši luči njena skrb za našo izobrazbo. Le pogledimo v našo Gorico. V Gorici živi po zadnjem ljudskem štetju 14.000 Italijanov, 10.000 Slovincem in dva do tri tisoč Nemcev. Dva tisoč Nemcev ima v Gorici gimnazijo, realko, ljudske šole itd. Deset tisoč Slovincem pa niti ene ljudske šole, ki bi bila za rabo. Kje je pravica?

Slovinci moramo sami vzdrževati slovenske šole že desetletja. In da nismo imeli goriški Slovenci našega narodnega voditelja, ki je sezidal našim otrokom štiri šolska poslopja (Živio-klici) bi se bila gotovo polovica onih, ki so se pri zadnjem ljudskem štetju zglasili kot Slovinci pogubila v italijanskem morju.

Potem je govornik govoril o gospodarskem delu S. L. S. in primerjal delo liberalne stranke na Goriškem z delom S. L. S. Delo liberalne stranke ni zdravo, ni reelno. To se pokazuje povsod. Pravih rodoljubov manjka v vrstah liberalne stranke.

H koncu je pozval navzoče, naj se oklenejo Slovenske Ljudske Stranke, ki je stranka dela. S pozivom vsi za enega, eden za vse in z vsklikom »sloga jači, nesloga tlači« je končal svoj govor med odobravanjem navzočih zborovalcev.

Zaupnica.

Predsednik shoda preč. g. kurat Leben se je zahvalil govornikom, v prvi vrsti državnemu in deželnemu poslancu veleč. g. dr. Gregorčiču za njegovo lepo poročilo. Pozival je množico, naj se oklene voditeljev S. L. S. in v znak zaupanja, katero goji ljudstvo do svojega državnega in deželnega poslanca in voditelja S. L. S. je pozval navzoče, da zaorijo njemu na čast trikratni živio. Urnebesni živio-klici so se razlegali po dvorani. Zatem se je izrekla zaupnica še našim deželnim poslancom in vsem državnim poslancom združenim v Hrvaško-slovenskem klubu na Dunaju.

S tem se je zaključil krasno vspeli

druge, da skušajo to zadrugo rešiti pogina z izdatnimi podporami.

V načelstvu ali v nadzorstvu Trgovsko-obrtne zadruge so bili v letih 1902—10 tudi ti-le gospodje: **Andrej Gabršček, tiskar; dr. Dragotin Treo, advokat; Konjedic Rudolf, trgovec** in predsednik Mizarske zadruge; dr. Din-ko Puc, advokat, dr. Šorli Ivo, notar, Caharija Ivan, veleobrninik v Nabrežini, Križman Ignacij, nadučitelj v Dornbergu, Šavnik Anton, veleposestnik; Fur-lani Franc, župan v Prvačini; Križnič Anton, tovarnar in posestnik v Kanalu; Rovar Josip, posestnik in trgovec; Jer-kič Anton, fotograf in posestnik; Tance Ignacij, posestnik in trgovec v Nabre-žini; Kravos Ivan, sedlar v Gorici.

Tem odbornikom, posebno pa pr- vima dvema, kličemo: Posnemajte od- bornike bivše laške »Banca Popolare«, ki so žrtvovali 400.000 kron, da bi ban- ko rešili konkurza!

Pri posvetovanju članov Trgovsko- obrtne zadruge so se advokatje dr. svojih govorih sukali okoli krivcev ka- kor maček okoli vrele kaše, češ da je **krivce težko najti, da sedaj ni časa iska- ti krivce, da bi tožba trajala leta in leta.**

Tako bi ne smel govoriti, kdor ho- če Trgovsko-obrtni zadrugi res poma- gati. Saj se vendar lahko istočasno vrši pomožna akcija, da se reši zadruga, in sodna preiskava, da se poiščejo krivci, ki so za napravljen škodo odgovorni!

»Dan« je zasijal tudi na Goriško in ima v Gorici celo svojega dopisnika. Ta možak bi bil sposoben za vse kaj višje- ga, ker on vidi tudi stvari, ki jih sploh ni. Dne 29. t. m. poroča iz Gorice, da imajo vlaki »na obojih(!) kolodvorih zadnje dni zelo velike zamude, da, celo do pet ur.« Zanimiv je že ta števnik »obojih«, še bolj dejstvo samo. Anti je šla laška armada tod mimo na manevre kam na Gorenjsko, ali pa v Ribnico na žgance. Dalje poroča »Dan«, da je ma- gistrat v Gorici v slabi slovenščini pre- povedal hoditi čez železniške mostove itd. Da bi te! Tisti razglas je trojezičen in pravilno slovenski sestavljen; podpi- sano je c. kr. okr. glavarstvo. Kar se tiče »slabe« slovenščine, moramo reči, da takih kozlov res nismo še čitali v naši ljubi materinščini n. pr. poleg dru- gega »ljudi se ustrelje« itd. Sicer pa do- znajemo, da pošlje goriški župan po- pravek — recimo v »Dnevov« sloven- ščini — da on nikdar na taki odlok ni podpisal sebe! Ta dopisnik v resnici za- služi brezovo olje mesto tinte.

Babja neumnost. — Ker se je te dni mnogo govorilo o vojski, so začele leh- koverne ženice dvigati svoje prihranke iz posojilnic. Te ženice mislijo, da imajo posojilnice shranjen denar v kakem »kasonu« in da sovražniki odnesejo ka- son in denar, če nastane vojna. Posojil- nice nimajo denarja v kaki shrambi, temveč ga varno razposojujejo na ze- mljišča. Če je bila posojilnica varna, predno je začela vojska, ostane varna tudi med vojsko in po vojski. Privatne lastnine se ne dotakne noben sovraž- nik. Vsak strah v tem oziru je neopra- vičen. Neopravičen je pa tudi strah, da bo vojna. Vojne ne bo, ker je medna- rodni položaj postal prav ugoden. — Tudi v Gorici so začeli nekateri ljudje dvigati vloge. Nekateri so že tudi pla- čali za svojo neumnost. Znan nam je slučaj, da je nekdo dvignil svoj denar po drugi osebi. Ta oseba je prinesla vla- gatelju le glavnico, a obresti je pridržal- la za se, češ da posojilnica vsled vojske ne plačuje obresti. Sleparije nevednih ljudi bodo zdaj na dnevnem redu. Ra- zumniki, poučite ljudstvo!

Zahvala Črnogorcev »Centralni posojilnici« v Gorici. »Centr. posojilni- ca« je dobila od črnogorskega »Rud. križa« sledeče pismo:

Čast nam je izvijestiti Vas, da smo Vaš prilog od kruna 500, što ga izvoli- ste uputiti Crnogorskem Crvenom Kr- stu, ispravno primili, na čemu Vas naj- toplije blagodarimo.

Cetinje, 5. novembra 1912.

Blagajnik: Za predsednika:
F. Marič. Crnogorskog Crv. Krsta
potpredsjednik:
F. Jergorić.

Volitve v trgovinsko in obrtno zbor- nico v Gorici so razpisane. Volilni ime- niki so razporejeni od 20. novembra do 3. decembra t. l. V tem času poteče tudi reklamacijski rok.

Prodajalne v mestu Gorica sme- jo biti vse nedelje od 1. do 22. decem- bra t. l. odprte.

Darovalcem »za rdeči križ jugoslo- vanskih držav« sporočamo, da nam za sedaj ni mogoče objaviti vseh imen, ker znašajo že tisoče in ker imajo vsi časo- pisi toliko gradiva, da bi tudi naši to- stvarni želji ne mogli ustreči. Kdor je kaj dal, naj si bode v svesti, da je na- redil dobro delo, izkazal ljubezen do tr- pečega brata ter da bode denar vporab- ljen res v pravi namen. Prvi obrok 2500 kron je že odposlan na določeno mesto.

Vsem onim, ki čakajo, da se pride k njim nabirat, pa javljamo, da se ne na- bira okrog; vsak naj da svoj dar v kaki trgovini ali gostilni, kjer imajo nabiral- no polo ali pa naj izroči denar narav- nost blagajniku g. Kopaču ali g. Korit- niku.

Odprti lekarni. Od 1. do 8. de- cembra boste imeli ponočno službo le- karni: Cristofolletti-Kürner.

Laška predavanja — takozvana ljudska univerza v Gorici, vspevajo ja- ko slabo, nekateri »pristni« Italijani to- žijo v listu »Gazzettino«, da je poslu- šalcev vedno manj in ni videti v dvora- ni kot par ženskih klobukov in par na- ročenih srednješolskih študentov, ki pri- dejo delat štafažo. Nekam čudno se to sliši, če človek bere dan na dan o tistih starih laških koreninah, ki so baje že od nekdaj v Gorici. Ali so se vsi »pristni« Lah izneverili »patriji«, ali kaj. Toliko jih brčkone ne bo v Gorici, kot mislita »Libertà« ali »Corriere«.

Napovedan konkurz. Tvrdka A. Križnič v Kanalu je napovedala kon- kurz. Za upravitelja konkurzne mase je določen dr. Gruntar, odvetnik v Tol- minu. Kanalci si bodo morali sedaj po- iskati novega župana.

Dijamantno poroko sta obhajala da- nes teden na Gradišču nad Renčami ob- čeznani zidarski mojster Miha Saksida in njegova soproga Katarina.

g Vojaška straža na solkanskem mostu je ustrelila v sredo ponoči na ne- kega človeka, ki se ni ustavil na prvi klic in se sumljivo vedel tam okolo. Po strelu pa je oseba zbežala.

g Trtna afera v Oseku. V ponde- ljek se je vršila pred goriškim okrož- nim kot kazenskim sodiščem kazenska obravnavna proti 19-letnemu Leopoldu Toplikar in 31-letnemu Antonu Ličen — oba iz Oseka —, ker sta porezala v zlobnem namenu nekaterim posestni- kom nekaj trt. Obsojena sta bila in si- cer Toplikar na štiri mesece in Ličen na dva mesca težke ječe.

Prepovedano je v okrožju goriške- ga okr. glavarstva iz ozirov javnega reda kupovati in prodajati potovalne golobe (Brieftauben). Pri komur se naj- teje ti golobi, se ga bo kaznovalo od 2 do 200 K globe ali od 6 ur do 14 dni za- pora.

Aretirani lastnik hotela. V Grade- žu so zaprli solastnika hotela »Lido« Oktavija Qarantotto, ker ga sumijo, da je sam provzročil požar hotela.

Umrl je v Ljubljani profesor Franc G r o ž e n, znan zemljepisec, ki je med drugim obdelal v zbirki »Slovenske ze- mlje« kranjsko deželko. Pokojnik je bil vnet planinec; po njem je imenovana planinska koča na Črni prsti.

K vladnim predlogom v državnem zboru je podala kranjsko deželno pred- sedništvo »Slovenčevemu« uredništvu naslednje pojasnilo: Vlada je priglasila, da vloži v državnem zboru tri vojaške predloge. Ta ukrep nikakor ne dopušča tolmačenja o kaki mobilizaciji, temveč se splošna situacija ni spremenila. — Ti predlogi, že dolgo časa pripravljeni, na- meravajo le dopolniti brambni zakon in podpreti brambno usposobljenost.

Prepovedan izvoz konj. Kakor se z Dunaja poroča, je z današnjim dnem vlada prepovedala izvažati konje.

Policija na Dunaju razgnala jugo- slovansko zborovanje. V četrtek so se zbrali v VII. okraju na Dunaju jugoslo- vanski študentje in sicer po § 2. društ- venih pravil, da se pomenijo o balkan- skih dogodljajih. Prišla pa je policija ter razgnala shod. Z veliko brutalnostjo je podila zborovalce iz lokala, tako da so morali nekateri zbežati skozi okna, pu- stivši pokrivala in suknje v zboroval- nici.

Ker sta govorila slovensko na Du- naju na cesti študenta Birska iz Gorice in Golob, so ju začeli pasanti na grd način pretepavati. Policija je omenjena dva študenta aretirala ter brutalno na- stopala proti njima. Tako se godi v XX. stoletju slovenskim študentom na cesar- skem Dunaju!

Čehi za Črnogorce. Praško eks- portno društvo je izjavilo črnogorski vladi, da je pripravljeno otroke padlih Črnogorcev na Češkem prehraniti, do- kler se ne izuče kakega rokodelstva.

Turki zažgali srbsko tiskarno v Sa- rajevem. Minoli teden so Turki v Sara- jevem zažgali poslopje, v katerem se nahaja srbska tiskarna, ki izdaja list »Srpska Rieč«. Škode je nad 100.000. Baje se gre za turško zaroto. Oblasti strogo preiskujejo.

Vojaško skladišče podrl vihar. ško- de 250.000 kron. Iz Inomosta se poroča, da je podrl vihar v Reichenauu mate- rialno skladišče inomoške havbične di- vizije. Nad polovico dvonadstropnega poslopja se je podrlo. V skladišču so bile havbice, vojne kuhinje, vozovi in vojni material, vreden en milijon kron. Vo- jaški erar ima 200.000, mesto Inomost pa 50.000 kron škode.

Srbsko vojaštvo. Dolgo so nemški listi pisarili naravnost bedaste stvari o Slovanih in slovanskih armadah, po- sebno pa o Srbih. Nekateri so že po- tegnili rep med noge in dali zaslugi pri- znanje. Tudi graška »Tagespost« se je nekoliko spokorila in prinesla dne 29. t. m. jako lepo in dostojno pisan članek, kjer poroča enkrat pošteno, kaj so Srbi in kakšno je njih vojaštvo. Sicer so te vrstice posnete po nekem angleškem poročilu, a že je dovolj bridko za Nem- ce, da ne morejo odrekati tem vestem resničnosti. Posebno hvali poročevalec srbsko artilerijo in jo imenuje »erst- klasig«. Infanterija je naravnost izbor- na, ker so že od doma vsi vojaki ime- nitni strelci. Razun tega so vstrajni in žilavi. Za parado niso, pravi poročilo, a zato so pa v vojski kakor železni. To so dokazali posebno zadnji marši, ki jih Angleži imenujejo naravnost čudeže. Brez cest in železnic, v snegu in dežju, a šli so naprej in naprej, četudi trudni in spehani. — To poročilo naj bi si ogle- dali vsi tisti nemški kričači, ki mislijo, da so vzeli s svojimi manšetami že sve- tovrno kulturo v zakup. »Kikeriki«, tu kokodakaj!

Pomnožitev domobraskih dopol- nilnih okrajev. S 1. januarjem se po-

Tužnim in potrjim srcem naznanjamo vsem našim ljubljenim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš nad vse ljubljeni soprog, oče in stari oče gospod

FRANC VODOPIVEC,

cesarski svetnik. c. kr. profesor v. p.

danes ob 1/2 10. predpoldne v 78. letu svoje starosti nagloma izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se bo vršil v soboto dne 30. novembra ob 2. uri pop. iz hiše žalosti ulica Barzellini št. 12. Truplo se blagoslovi v Stolni cerkvi v Gorici, nakar se prepelje na pokopa- lišče v Št. Andrež.

GORICA, dne 28. novembra 1912.

Hilarij, c. kr. finančni svetnik,
Josip, c. in kr. ritmojster,
Anton, c. kr. davčni oficijal,
sinovi.

LINA VODOPIVEC,
soproga
Sinahe.
Zet.
Vnuki.

Milka,
Lojzka omož. Zerial,
hčere.

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

edno pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnih slovencev.

Vojna, mirovna pogajanja in evropska diplomacija.

Bombardiranje Skadra.

Po večdnevem počitku so pričeli dne 28. t. m. ponoči Črnogorci zopet z veliko silo bombardirati turške pozicije pri Tarabošu in druge utrbe pred Skadrom. Bombardiranje je končalo še-le proti jutru. Vreme je deževno. — Princ Danilo je lahko obolel, a mora ležati na zdravniški nasvet.

Proglasitev neodvisnosti Albanije.

V sredo se je v Drač-u proglasila neodvisnost Albanije. Razobesila se je albanska zastava (črn orol na rdečem polju) in snele so se turške zastave. — Turški bataljon rezervistov, ki je bil v Draču, se je udal brez ugovora. Uvedla se je provizorična vlada v Valoni. Turškim funkcionarjem se je dalo na prosto, pripoznati sedanji režim ali pa odpotovati.

Srbi v Drač-u po proglasitvi albanske avtonomije.

»Corriere d'Italia« javlja iz Sv. Ivana Meduvanskega, dne 29. t. m.: V Drač je došel avstrijski parnik »Albanien«. Uslužbenci parnika so pripovedovali, da so dospeli oddelki Pavnovičeve divizije pred Drač ter pričeli mesto bombardirati. Bombardiranje je koj prenehalo, ko se je dvignila albanska zastava. Poveljnik srbskih čet je nato odposlal parlamentarje, da se pogajajo glede zasedbe Drača. Turška posadka se je zadržala mirno in en srbski eskadron je nato prijahal v mesto. — Mnogo albanskih prebivalcev se je nato vkrvalo na avstrijski ladji. Mesto je sedaj popolnoma mirno. Provizorična albanska vlada je protestirala pri srbski vladi v Belgradu.

Turki se koncentrirajo pri Janini.

Turški list »Ikdam« poroča, da koraka turška armada, ki je bila pobita pri Bitolju, proti Janini, kjer se bo združila s tamošnjo garnizijo, ki se junaško brani proti napadom Grkov.

Dve turški diviziji poraženi.

Med selom Dedeagad in Dimotiko ste se udali Bolgarom dve turški diviziji, broječi 252 častnikov in 8879 mož, 8 topov, 2 strojni puški, čez 1000 konj in mnogo vojnega materiala.

Boji okolo Odrina.

Odrin se še hrabro brani. Boji se tam vrše dan na dan. V četrtek so Bolgari začeli obstreljevati tudi mesto. — Nastal je v mestu požar. Ko so Turki zagledali ogenj, so nehali streljati. Bolgari so tok Marice, ki gre skozi Odrin spremenili, da bi mesto ostalo brez vode.

Pri Čataldži

mirujejo vojne operacije, ker se vrše

pogajanja,

katera pa skušajo Turki zavlačevati. — Znano je toliko, da zahtevajo Bolgari naj se udajo mesta Odrin, Skader in Janina, ki niso še v rokah balkanske zveze. Današnja poročila pravijo, da Turčija neče ugoditi bolgarskim zahtevam ter da upa, da bodo posegle v mirovna pogajanja tudi evropske velesile. Posebno se Turčija naslanja na Francosko in Angleško. Te dve državi pa tvorita del tripelentente, h kateri spada tudi Rusija. Kakor znano, pa je Rusija bila moralna provzročiteljica balkanske vojke. Sedaj pa bo morala Rusija spremeniti svoje zadržanje, ako hoče doseči svoj namen — prehod skozi Dardanele; kajti ob maloazijski obali bodo obvladovali še vedno Turki Dardanele, ako se jih zapodi iz Evrope. Sedaj mora Rusija s svojo diplomacijo pričeti zavzemati proti Turčiji bolj prijazno stališče.

Evropska konferenca?

Nemčija, ki godi zraven Angleške prve gosli v evropskem koncertu, je spoznala, da bi bila vojska z Jugoslovanskimi državami nevarna germanstvu, je svarila Avstrijo pred kakim nepremišljenim porakom, ki bi znal zanetiti vojni ogenj po celi Evropi. Vsa Evropa mora sedaj počakati, da končajo balkanski narodi napraviti red na Balkanu. Ko bo sklenjen mir, se bodo še-le smele oglašati evropske velesile in vsaka posebe predlagati svoje zahteve glede zaradi spremenjenega položaja ogroženih interesov. Angleži zahtevajo evropsko konferenco, kateri zahtevajo pa Nemčija in ž njo seveda tudi Avstrija niste prav naklonjeni. — Boje se, da bi bila trozveza v manjšini in da bi Nemčija s celo trozvezo vred doživela »fijaško« kakor v konferenci v Algesirasu. Vsekako pa se bodo vršili po končani vojski pogovori med zastopniki vseh interesiranih velesil, kar pa je smatrati enako konferenci. Takrat še-le se bo vedelo, kaj zahteva vsaka velesila in v koliko se bode moglo ugoditi vsaki zahtevi. Vsa druga premišljevanja in ugibanja so zgolj »čakole«, ker se niti ne ve, na kateri podlagi se bo sklenil mir med balkansko zvezo in Turčijo.

Politični pregled.

Poslanska zbornica.

V torkovi seji poslanske zbornice se je začelo 2. branje predloge o razredni loteriji. Vlada je predložila 6 mesečni budgetni provizorij. Predsednik se je spomnil veselega dogodka v cesarski hiši. Hrvatskoslovenski klub je vložil interpelacijo zaradi razpusta dalmatinskih občinskih svetov.

V sredo je zbornica vsprejela v drugem in zadnjem čitanju vladno predlogo glede razredne loterije.

V četrtekovi seji je imel poslanec dr. Leginja nad štiri ure trajajoč obstrukcionistični govor. Navajal je razmerje vlade do Jugoslovancov, ki se mora zboljšati. Zahteval je tudi, da se zednači zagrebska univerza z avstrijskimi.

Socialist dr. Adler je protestiral proti očitku, da bi bili socialisti izdajalci domovine, ki hočejo, da se oslabi Avstro-Ogrska. Delavstvo, ki nosi največ bremen ob času vojske ima tudi pravico protestirati proti onim krogom, ki kujejo vojsko. Socialisti trdijo le, da bi se dala razna vprašanja rešiti brez prelivanja krvi.

Malorus Budzynowsky je imel tudi obstrukcionistični govor, v katerem je navajal maloruske zahteve.

Včeraj sta k prvemu branju proračunskega povzorca govorila poslanca Tušar in Prašek, nato pa Tresić, ki se je zlasti pritoževal proti brutalnemu postopanju dunajske policije proti jugoslovanskim dijakom, katere je na nekem prijateljskem sestanku razgnala. — Vložile so se vladne predloge in brez prvega branja izročile odsekom. Te predloge priznavajo ženi, otrokom, staršem in bratom za slučaj mobilizacije vpoklicanih rezervistov podporo, katere ne presega dnevnega zaslužka rezervista, se plačuje vnaprej v polmesečnih obrokih in za katero so prošnje brez koleka. Nadalje se smejo rekvirirati v slučaju potrebe konji, vozovi, zrakoplovi in golobi za primerno odškodnino. Ravnotako je s stanovanji. Gotovi konji in vozovi ter stanovanja so izvzeta, pred vsem konji dvora in princa Lichtensteina. — Minister Heinold je odgovoril na interpelacijo glede razpusta dalmatinskih občinskih zastopov in skušal dokazati upravičenost tega koraka. Prihodnja seja ponedeljek ob treh pop.

Konferenca voditeljev strank.

Na četrtekovi konferenci voditeljev strank je naznanil ministerski predsednik grof Stürgkh, da bo predložil v eni prihodnjih sej poslanske zbornice sle-

konski načrt glede podpor sorodnikom mobiliziranih vojskoobvezancev in 3. zakonski načrt glede dolžnosti privatnikov in občin naznanjevati in zalagati vojaške oblasti s transportnimi sredstvi. Ministerski predsednik je naglasil, da se imajo ti zakonski načrti hitro rešiti in naj se klubovi načelniki tudi sporazumejo v tem oziru s člani svojih klubov.

Klubovi načelniki tudi oni obstruirajočih strank kakor Jugoslovancov in Rusinov so izjavili, da se ne bodo uprli rešitvi teh zak. načrtov, ker ne tvorijo potreščine vlade ampak cele države.

Armadni inšpektor Conrad pl. Hötzen-dorf v Bukareštu.

Armadni inšpektor in bivši šef generalnega štaba Conrad pl. Hötzen-dorf se bo podal v Bukarešt, kakor se zatrjuje v dunajskih poučenih krogih, v podobni misli, kakoršna je bila poverjena šefu generalnega štaba Schemua v Berlinu.

Darovi.

Za »Šolski Dom«:

je došlo našemu upravništvu: Mesto venca na grob pokojnega cesarskega svetnika g. Frana Vodopivca: Preč. g. dr. A. Gregorčič 30 K, družina Drašek v Št. Petru 15 K (za »Sirotišče« 5 K), g. Teod. Hribar, trgovec v Gorici 10 K. Veselo omizje pri pogrneni mizi v gostilni Vuk-ovi v Sovodnjah nabralo dne 23. t. m. 5 K (ravno toliko za »Sirotišče«). »Narodna Tiskarna« 30 K. Hvala!

† Cesarski svetnik Vodopivec.

In zopet je odšel eden izmed onih, ki so stali krepko z nami na braniku za slovenske pravice, eden onih, ki niso poznali praznovanja v svojem trudapolnem življenju. Pred kratkim si je kruta smrt izbrala vladnega svetnika Križniča, sedaj je padel pod bridko koso svetnik Vodopivec. Še ni dolgo od tega, ko smo ga slavili na tem mestu; o priliki njegovega odstopa in poslovitve od »Šol. Doma« je bilo in danes mu pišemo že posmrtnico. Bridka je letošnja jesen, hude izgube je občutil »Šolski Dom« v tem letu. Dve tako požrtvovalni moči smo izgubili iz svoje srede, da jima ni najti nadomestila. —

Cesarski svetnik Vodopivec je bil rojen l. 1834. v Kamnjah na Vipavskem. Po dokončanih potrebnih študijah je bil par let ljudski učitelj v Kobaridu, a je nato odšel v višje izobraževališče na Dunaj, kjer si je pridobil vsposobljenost za poučevanje na takratnih samostojnih realnih razredih. Nekaj časa je bil potem suplent na realki v Gorici, od koder je prišel na vojaško upravljano šolo v Gospiču, kjer je ostal tri leta. Od tu je prišel na realko na Reko in kmalu potem na žensko učiteljsko v Gorici, kjer pa ni dolgo ostal, ker je bil kmalu imenovan za c. kr. okrajnega šolskega nadzornika. Opravljal je to službo za tri okraje: za Gorico, Sežano in Tolmin skozi več let, dokler niso zadnje imenovanih okrajev odcepili od goriškega. Težak nadzorniški posel je pokojnik opravljal celih 28 let in lep kos ljudskošolske zgodovine na Goriškem je tesno zvezan z imenom Vodopivec, kajti on je bil v tem svojem poslu neumorno delaven in priden. Nebroj šolskih poslopij datira iz one dobe in ni ga kraja na Goriškem, kjer bi pokojnika ljudstvo ne poznalo. On je bil učitelstvu ne le vesten nadzornik, ampak tudi svetovalec in prijatelj. Za svoje neumorno delo je dobil tudi zaslužen odlikovanje. Njega Veličanstvo mu je podelilo naslov cesarskega svetnika. Pred 14. leti je vstopil v pokoj — toda ne pokoj so bila zanj ta leta, ampak novo delo. Kakor čebelica je ranjki Vodopivec posvetil

na roka predsednika prav do zadnjega na vseh koncih in krajih. Pomagal je z nasvetom in dobro besedo, a tudi gmotno je bila njegova roka vedno odprta. Pa ne samo pri »Šolskem Domu« je bil blagi pokojnik kot učitelj in kot društveni tajnik neumorno delaven, marveč videli smo ga povsod, v raznih narodnih odborih kot pridnega in vestnega ter točnega delavca. Posebno v »Centralni posojilnici« je bil kot član načelstva popolnoma na svojem mestu, posebno pri raznih cenitvah poslopij, na katera so se dajala posojila, bil je v tem pogledu pravi veščak. Bil je v pravem pomenu besede rodoljub, ki je nosil v prsih zlato srce, polno ljubezni do svojega naroda. Ni se strašil napora ne žrtve, da je bilo le narodu v korist. Trudil se je kot pridna mravlja, do zadnjega je delala njegova pridna roka.

In sedaj ga ni več med nami. Danes se je črna zemlja zagrnila nad njegovo gomilo in sedaj počiva ta nemirni, utrujeni duh spanje pravičnega. Markantna njegova oseba in njegova bistra sodba pa ne bode pozabljena med nami. Vsi so ga spoštovali in ljubili, ker je bil v resnici uzor moža poštenjaka, stara vipavska korenina, ki žrtvuje vse za narod in domovino. Bil je iskren prijatelj mladine, njej je bil posvečen ves njegov trud in njegovo delo, zato pa mu bo mladina izkazala največje spoštovanje s tem, da bo hodila po njegovih stopinjah. Naj veljajo za nas vse besede pesnikov:

»A mi pomnik postavimo mu tak,

Da slednji skuša biti mu enak.«

Narava lega k zemskemu počitku, tako je legel tudi pokojnik v pozni jeseni v hladno jamo. Dovršil je svoje delo in lahko bo račun dajal od svojega hiševanja. Njegovi talenti niso ostali zakopani, ampak so rodili stotere, blažilne sadove.

Velespoštovani družini pokojnega gospoda cesarskega svetnika izražamo na tem mestu naše najiskrenejše sožalje, njemu pa svetila večna luč!

Domače in razne vesti.

V počestčenje spomina člana svojega načelstva g. ces. svetnika F. Vodopivca je darovala »Centralna posojilnica« v Gorici na predlog prof. Berbuča 250 K za »Šolski dom«, 50 K za »Slovensko sirotišče«, 50 K za »Dijaško mizo« in 50 K za »Slovensko družbo sv. Rafaela« v Gorici.

Smrtna kosa. V četrtek je umrl v Gorici c. kr. policijski nadzornik v pokoji in hišni posestnik g. Ivan Podmenik. Pogreb je bil danes predpoludnem. Njegovo truplo so prepeljali v Kanal. N. p. v m.!

Imenovanje. Justični minister je imenoval deželnosodnega svetnika v Sežani Josipa Platzerja za nadsvetnika pri deželnem nadsodišču v Trstu.

Poroka. Danes se je poročil v Sovodnjah poslovodja »Narodne tiskarne« v Gorici g. Ludvik Lukežič z g.čno Kornelijo Vuk. Poročil ju je preč. gosp. dr. A. Pavlica. Mlademu paru voščimo obilo sreče!

Poroka. Danes se je poročil pri Sv. Luciji g. deželnosodni svetnik Matija Fabjan z g.čno Ljudmilo Gerželjevo. Obilo sreče!

Na zborovanju članov Trgovsko-obrtna zadruga 14. t. m. so nastopili razni govorniki, ki so priporočali, naj vplača vsak član po 300 kron da se Trgovsko-obrtna zadruga obrani konkurenca.

Tudi mi odobrujemo to pomožno akcijo. Kdor izmed približno 1000 članov le more, naj priskoči nesrečni zadrugi na pomoč. V tem pogledu pričujemo pomoči posebno od tistih slovenskih bank in denarnih zavodov, ki so toliko zaslužili pri Trgovsko-obrtni zadrugi!

V prvi vrsti seveda veleva že mo-

»Centralna posojilnica« v Gorici javlja tužno vest, da je danes predpoldne ob 9. uri in pol umrl po kratki bolezni član njenega načelstva velezaslužni gospod

FRAN VODOPIVEC,

cesarski svetnik, c. kr. okr. šol. nadzornik v p. itd.

Pokojnika prepeljejo k večnemu počitku v soboto popoldne ob 2 urah iz hiše žalosti v Barzellinijevi ulici na pokopališče v Št. Andrež.

GORICA, dne 28. novembra 1912.

NAČELSTVO.

množi število domobranskih dopolnilnih okrajev od 37 na 56. Tudi število dopolnilnih okrajev za deželne strelce (Landes-Schützen) se pomnoži od 2 na 3.

Točo, ki je pobila več oseb, so imeli v sredo v Edinburgu na Angleškem.

Književnost.

»Vojska na Balkanu«. »Katol. tiskarna« v Ljubljani je začela izdajati jako zanimivo in poučno delo o vojski na Balkanu. Ravno kar je izšel prvi snopič, ki nas seznani s Srbijo in Bolgarijo in nam poroča o cerkvi sv. Sofije v Carigradu, ki je sedaj sicer največja turška mošeja. Jako zanimivo je poročilo o cerkvenih razmerah in o prizadevanju rimskih papežev za združitev vshodne cerkve z zahodno. To delo se prijetno razločuje od podobnih spisov, ki navadno nimajo drugega namena kot da

spravijo občinstvu denar iz žepa. Čedne slike pojasnjujejo berilo, katero bo marsikdo vzel z veseljem v roko. Naši bratje bijejo sedaj boj proti Turčinu in kdo bi si rad поближе ne ogledal tega pojava. To delo služi v ta namen prav izborno. Vsak teden izide en snopič in stane le 40 h. Vseh snopičev bo okoli 10. — Naroča se v »Kat. tiskarni« v Ljubljani in pri »Kat. tisk. dr.« v Gorici.

vsake vrste različnih kalitosti natančno po zdravniških predpisih, dalnoglede in druge optične stvari, **mere** za mleko, vino, žganje.

Vse po zmernih cenah priporoča

JAKOB ŠULIGOJ,
urar c. kr. državnih železnic
v Gosposki ulici šte. 25 v Gorici.

LUDVIK LUKEŽIČ,
VODJA »NARODNE TISKARNE« V GORICI.

KORNELIJA LUKEŽIČ
ROJENA VUK,
POROČENA.

SOVODNJE, 30. XI. 1912.

NOVO! „Šlagar“ 1912 **NOVO!**
D. R. G. M. št. 526.081.

Novoletna šaljlva razglednica

na dosedaj še nepoznani način. Vsaka razglednica en „šlagar“, neprekosljiva, humoriistična in senzacionalna. Vsaka tudi najmanjša pošiljatev je dobro izbrana in vsaka razglednica v zavitku.

Razprodajo mamu edino-le mi. — Iščejo se zastopniki po vseh krajih.

10 orig. uzorcev proti vpoš.	0.75 K
25 komadov	1.— „
50 „	1.75 „
100 „	3.— „

Povzetje 40 vinarjev več. Sprejmejo se znamke vseh dežel kot plačilo.

Habighorst & Co. Bechum i. W.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ v GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4½%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 8.000.000. Centrala v Ljubljani. — Rezervni zaklad K 800.000. —

izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič.)

Najboljši češki dobavni vir!

Perje za blazine po zelo nizkih cenah.

1 kg razcepljenega sivega perja 2 K; boljše vrste 2 K 40 v; polubelo najboljšo 2 K 80 v; čisto belo 4 K; belo, puh 5 K 10 v; 1 kg najčistejše belo razcepljeno 6 K 40 v, 8 K; 1 kg puh-perja, sivo K 6, 7; belo fino 10 K; najčistejše prsno 12 K. Pošiljatev 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljena posteljna oprava

iz gostega, rdečega, plavega, belega ali rumenkastega nankinga: 1 pernica dolga 180 cm, široka 120 cm ter 2 blazini vsaka po 80 cm dolga ter 60 cm široka s finim, trpežnim puhom K 16 s pol-puhom K 20, s finim puhom I. vrste K 24; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine za pod glavo K 3, K 3-50, K 4. Pernice 200 cm dolge in 140 cm široke K 13, K 14-70, K 17-80 in K 21. Pernati madraci iz močnega križastega Gradlna 189 cm dolgi in 116 cm široki K 12-50 in 14-80.

Razpošilja se proti povzetju, in sicer od K 12 poštnine prosto. Neugajajoče se zamenja ali pa se vzame nazaj ter se vrne denar. Ceniki za stanj in poštnine prosto.

S. Benisch, Deschenitz št. 992, Češko.

Nanut & Bregant

aut. stavbena tvrdka v Gorici
ulica Adelaide Ristori šte. 5.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa stavbena dela kakor tudi za izdelovanje vsakovrstnih načrtov, proračunov ter kolavdacij po najnižjih cenah.

SPOMINJAJTE SE OB VSAKI PRILIKI »ŠOLSKEGA DOMA«!

Dne 2, 3, 4, 5, 6 in 7 decembra
bo v

Šolski ulici šte. 6

oblastveno dovoljena prostovoljna

LIKVIDACIJA

popolnoma novega platnenega in bombažastega blaga, perila za moške in modnih predmetov.

Stara, največja in najbolje upeljana

Kamnoseška obrt

na Spodnjem - Štajerskem se pod jako ugodnimi pogoji

proda.

Slovenskim kamnosekom se nudi najlepša in gotova bodočnost.

Ponudbe pod „Kamnoseška obrt“ na upravnishstvo tega lista.

Velika izbira čevljev

za moške, ženske in otroke

J. Drufovka-Gorica

Gosposka ul. 3, nasproti Monta.